

Prefață

Un mare rău în viață îl constituie învrăjbirea și ura între oameni. Acestea strică legăturile frățești și face dușmani pe cei care au fost mai înainte prieteni. Dacă veți întreba: „Pentru ce acei vecini nu vorbesc?”, veți auzi: „S-au certat!” Dacă veți întreba: „De ce acei prieteni nu se mai salută?”, vi se va răspunde: „S-au certat!” Dacă întrebați: „De ce acele rude nu se mai vizitează?”, urmează, de asemenea, același răspuns: „S-au certat!” Cunoașteți două familii bune. Și unii și ceilalți, în particular, sunt oameni foarte cumsecade. Însă între ei, nu suportă nici să se vadă, nici să se audă. Diavolul dușmăniei a intrat între

dânșii și nu-i lasă să se împace și să trăiască în pace. Cearta inspirată de către satana e principala cauză a dezbinărilor. Cât de multă lume astăzi aleargă fără rost prin tribunale, pierzând și timp, și nervi, și bani, ca să se răzbune unul pe altul! Dacă întrebați: „De ce se judecă?”, veți auzi: „S-au jignit, spunându-și reciproc cuvinte grele și nu doresc să se împace...”

Iar aceasta se întâmplă între creștinii ortodocși, între frații de credință, pe care Iisus Hristos Însuși, prin dumnezeiasca Sa învățătură, îi unește și pentru care S-a răstignit pe Cruce ca să-i răscumpere și să-i mântuiască! Aceasta se întâmplă între urmașii lui Hristos, care au primit de la Învățătorul lor ceresc, ca pe un scump testament de urmat: *Poruncă nouă dau vouă: să vă iubiți unul pe altul! Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul. Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții* (Ioan 13, 34, 35). Unde aflăm astăzi o asemenea dragoste între noi?!

Avem cu toții un dușman neîmpăcat: diavolul. Nu-i de ajuns el, ca să nu ne mai facem dușmani și din frații

noștri de credință și de sânge? Când ne câștigă de partea vrajbei, diavolul ne face parcă și mai răi, chiar mai mult decât el însuși. Niciodată diavolul nu se vrăjmășește împotriva altui diavol. Iar aici, sub asaltul răutății diavolești, omul se ridică împotriva omului cu dușmănie, și mai ales creștinul împotriva creștinului, fratele împotriva fratelui.

Tâlharii, pe dată ce se adună, devin prieteni unul cu altul. Scopurile și interesele lor comune îi unesc. Fac o masă ca să-și dea cinste unul altuia, precum frații. Iar noi, creștinii susținem, chipurile, că urmărim cel mai înalt scop comun – mântuirea sufletelor noastre –, că ne așezăm la aceeași masă duhovnicească pentru a ne împărtăși dintr-un singur potir cu Trupul și Sângele Domnului, precum și că suntem frați în Hristos. Însă, în realitate, ne mâncăm între noi precum fiarele însetate de sânge și suntem de departe mai răi decât tâlharii. Aceasta se întâmplă deoarece ne-am aliat cu diavolul. Când diavolul ne devine prieten, începem să ne certăm cu oamenii. Dacă dorim însă să ne împăcăm

cu dușmanii noștri, trebuie să ne certăm cu diavolul.

În viață, datorită înclinațiilor noastre, nu se poate, se înțelege, să avem pace deplină și trainică. Datorită păcătoșeniei noastre, este firesc să se nască neînțelegeri și gâlcevi între oameni. Însă aceasta nu înseamnă că noi trebuie, ca odată certati, să rămânem în această stare de ură. Am greșit! Ne-am certat! Acum însă să ne împăcăm!...

Din păcate, foarte puțini se mai împacă după o ceartă, ca să trăiască precum frații. Încă și mai puțini sunt aceia care, în inima lor, îi iartă pe dușmanii lor neîmpăcați și îi rabdă. Cel mai adesea ura rămâne între oameni, ca să crească și să se întărească spre veșnica lor pierzare. De aici se poate vedea că există trei feluri de relații între oameni: 1) ura; 2) împăcarea reciprocă și 3) răbdarea și iertarea vrăjmașului, în cazul în care el e de neîmpăcat.

Vrajba

Să examinăm mai întâi starea de învrăjbire reciprocă.

Pentru ce se ceartă, de obicei, oamenii? Pentru că s-au insultat cu grele cuvinte de ocară, se ceartă pentru bârfe și pâre, se ceartă pentru posturi înalte și servicii, pentru bani și averi, pentru întâietate și onoruri. Oricare este pretextul de ceartă, ceea ce se naște din ura lor începe să otrăvească cu neîndurare sufletul. Săracul om care s-a năpustit cândva în ură își pierde dulcea pace sufletească și începe să se frământa de ură și neputincioasă mânie. El ajunge neliniștit, irascibil și fierbe de mânie. Fericirea a fugit de la inima lui. Caută să se răzbune și soco-

tește că abia atunci când își va vedea vrăjmașul zdrobit se va putea liniști. Însă aici diavolul îl înșală în chip și mai obraznic, îndemnându-l către noi și noi fărădelegi, nu ca să-i dea pace, ci ca să-l facă și mai nefericit. Paharul mâniei pare din afară plin cu o băutură ce făgăduiește o stare de mulțumire. Însă, bându-l, băutura ametoare ne zăpăcește îndată ca să săvârșim o nebună răzbunare, ce ne procură după aceea o disperare fără seamăn și o vlăguire morală.

Astfel, înșelat o dată de diavol, omul devine neputincios să-și mai înfrângă mânia și caută să se îmbete din nou din zăpăceala sa, aflând o oarecare satanicească mulțumire în munca iadului pe care el și-o procură. Dacă nu este dezrădăcinată la timp, pe când este un mic lăstar cu rădăcini firave în pământ, mânia nu poate fi înfrântă mai târziu, când a devenit un copac înalt, cu rădăcini puternice. Atunci ea se preface într-o satanicească răutate, de nevindecat. Cuvântul lui Dumnezeu ne sfătuiește în această privință: *Soarele să nu apună peste mânia voastră; nu dați loc diavolului!* (Efe-seni 4, 26-27). De altfel, dacă nu su-

praveghezi focul, nu mai poți să-l stingi. Sfântul Tihon de Zadonsk vorbește cu multă înțelepciune despre aceasta: „Precum focul, dacă nu este înăbușit îndată, va înghiți multe case, așa și mânia, dacă nu este retezată îndată, mult rău va pricinui și va fi cauza multor nenorociri („Opere”).

Cuprins de mânie, dacă nu se îndepărtează la timp de la calea lui pierzătoare, cel care urăște poate să-și ucidă vrăjmașul ori să-l vatăme, să-l lipsească de avere, de sănătate, să-i vatăme dobitocul, să le facă rău copiilor ori celor apropiați ai săi, să-l ponegrească și să-l necintească, făcându-i multe și multe răutăți. În toate aceste fapte întunecate el își caută pacea, dar află, în realitate, numai noi chinuri și neliniști. Nu este pace acolo unde se află ură! Câți vecini încep gâlceville de la te miri ce și, conduși de diavol ca să se urască, nu pot după aceea să se mai ierte! Astfel, cei ce se ceartă își otrăvesc întreaga lor viață. Precum o scânteie poate să aprindă o pădure întreagă, tot astfel și cea mai mică discuție poate să pricinuiască o nenorocire ireparabilă. Nu sunt rare acele cazuri când două fa-

milii vecine încep disputele pentru o palmă de pământ – de la lucruri de nimic, ori pentru oul pe care găina l-a ouat în curtea celui alt. Ei continuă disputele, adăugând la primele pricini și altele, mai mari, turnând gaz pe foc și, în loc să-l înăbușe pe când e mic, îl ațâță din ce în ce mai mult, îngrămădind în gâlceville înverșunate insulte grave, urându-se cu satanicească ură și începând să se vatăme atât cât pot, fie vătămându-și unul altuia averile și animalele, fie purtându-se unul pe altul pe drumuri, la tribunal. Adesea acești oameni ajung să se ruineze din punct de vedere material. Însă cu atât mai gravă este în aceste cazuri vătămarea morală, pe care cei învrăjbiți și-o aduc propriilor lor suflete. Ei merg atât de departe, încât împăcarea unuia cu altul devine aproape imposibilă.

Și cât de bine ar fi fost ca să îndepărteze la timp cearta! Câte păcate ar fi fost atunci preîntâmpinate! Câți nervi ar fi fost cruțați!

Știu, dragi cititori, că ar fi urmat să se nască odată o ceartă cumplită între două vecine, dacă înțelepciunea uneia dintre ele nu ar fi biruit. Moti-

vul era minor. Una dintre ele avea o cloșcă cu zece puișori abia ieșiți din găoace, iar cealaltă avea o grădină cu flori, căreia îi purta mult de grijă. O dată cloșca cu pui a intrat în grădina cu flori și a început să scurme printre ele. Văzând aceasta, stăpâna grădinii, turbând de furie, a ieșit din casă și a început să o gonească cu pietre. Puii au fugit care încotro. Cloșca nu avea cum să se strecoare pe sub gard, așa cum făcuseră atât de lesne puii, deoarece erau mici, și zbură încoace și încolo, căutându-și înfricoșată puișorii răspândiți. Aceasta a continuat multă vreme. Cloșca, sleită de puteri, era aproape să cadă de oboseală pe pământ. Ieșind din casă, stăpâna puișorilor, a înțeles totul și fierbea de mânie. Era gata să se certe cu apriga luptătoare împotriva puilor, însă ceilalți din familie au oprit-o. Cloșca a reușit să sară gardul. Puii s-au adunat în jurul ei... Totul s-a sfârșit în chip fericit... De atunci au trecut mulți ani. Puii au crescut și au umplut crațitele împreună cu cloșca... Femeia cu grădina a răposat... Numai pe stăpâna cloștii o mai aud pomenind de acea întâmplare: „Slavă Domnului că

m-au oprit, ca să nu ne certăm! Căci de atunci și până astăzi urma să mă îngreuneze cearta cu vecina adormită. Astăzi totul a fost dat uitării. Totul s-a șters, însă păcatul ar fi rămas. Slavă Domnului, slavă Domnului, că nu ne-am certat!”

Dragi cititori, nu sunt toate disputele noastre, în fond, asemănătoare cu această întâmplare mărunță și absurdă? Câți oameni, care au trăit înaintea noastră pe acest pământ păcătos, nu s-au certat pentru lucruri pământești și trecătoare: pentru case și averi, pentru bani și onoare, pentru ofense și păre? Pentru ce au fost toate acestea? Ce folos s-a arătat din certurile lor eroice și stăruitoare?... Acei oameni au murit demult și vrajbele lor au fost uitate de generații. Numai păcatul disputelor lor a rămas, ca să-i vădească la înfricoșătoarea Judecată pe nefericiții repauzați, morți nepocăiți în vrajba lor, și ca să-i lipsească de veșnicele bunătăți ale raiului, făgăduite celor milostivi, celor blânzi, celor făcători de pace și celor buni.

Păcatul vrajbei otrăvește atât viața noastră de aici, cât și pe cea de din-

colo. El este vrăjmașul atât al trupului, cât și al sufletului nostru. Deci cum caută atunci unii oameni mângâiere în certuri și în răzbunare? Cum spun: „Nu mă voi liniști până ce nu mă voi răzbuna?”

Poți tu, omule, să-ți mângâi conștiința și să-ți procuri pacea sufletului atâta timp cât o copleșești cu noi și grele păcate? Poate să plutească o barcă ușoară atâta timp cât o încarci cu și mai multe greutatea? Tu cauți liniștea și pacea sufletului? Le vei afla nu în răzbunare, ci în înfrânarea de la vrajbă! Cauți răcorirea în mijlocul patimilor tale? Pentru ce ațâți focul urii și adaugi peste el vreascuri noi? Cauți să-ți potolești inima în setea ei de liniștire? De ce o otrăvești atunci cu apa cea amară a fărădelegii? Dacă ierți pe aproapele tău, se va stinge focul urii în sufletul tău și te va învălui și răcori binecuvântata briză a tihnei sufletești. Dacă ierți greșelile aproapelui tău, și Dumnezeu le va uita pe ale tale, ștergându-le din conștiința ta. Iartă, și vei fi iertat! Taie vrajba, și soarele bucuriei va străluci în inima ta! În ură și în răzbunare nu vei afla mulțumirea căutată, precum cel însetat nu-și poate